

ВСЕСВІТ

1934

J. 6176

ЦЕНТР
НАУКОВИ
БІБЛ

В = С = Е = М

ГОСУДАРСТВЕННЫМ
КООПЕРАТИВНЫМ И
ЧАСТН. ОРГАНИЗАЦ.

**Запомните, что самые ЛУЧШИЕ
и ДЕШЕВЫЕ ЗЕРКАЛА**

имеются на вновь открытой государ-
ственной зеркальной фабрике

„Красный зеркальщик“

при Харьковском Комборме

Адрес: Дмитриевская 29, телефон 46 51

1-я В ХАРЬКОВЕ СПЕЦИАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРИЯ

„ДИЕТИЧЕСКОЕ ПИТАНИЕ“

Натуральные, лечебные, очи-
щенные и профильтрованные

ПИВНЫЕ ДРОЖЖИ

ЕЖЕДНЕВНО СВЕЖИЕ
(жидкие и в таблетках)

Вернейшее средство от малокровия,
фурункулеза, чирей, прыщей, нарывов,
худосочия, неврастении, кишечных и др.
заболеваний. Признано лучшими про-
фессорами Ленинградск. клиник и больниц.

— Отпускаются —

по рецептам и без рецепта врача.
Харьков, ул. Свердлова, (б. Екатерино-
славская) № 19. Иногородним высыл.
в таблетках не менее 12 трубок при
заказе в 2 рубля.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МУЗ. ТРЕСТ МУЗПРЕД

Харьков, отд. площ. Тевелева, № 7, тел. 35-09

Получены концертные ПИАНИНО

Настройка, ремонт, экспертиза и перевозка

Магазин ул. 1 мая, 11

ГРОМАДНЫЙ ВЫБОР народных инструм.:
гармонии, гитары, домры, балайки,
мандолины, оркестры. Граммофоны, пла-
стинки, иголки. Вся продукция собствен-
ных фабрик

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА

Иллюстрированный прейскурант высылается за две 8-коп. марки

МУЗЕЙ ОСТАЕТСЯ НА КОРОТКОЕ ВРЕМЯ

Сергиевская пл., № 3 (Московские ряды)

ЕЖЕДНЕВНО

с 10 ч. утра до 11 ч. вечера

ОТКРЫТ ПЕРЕДВИЖНОЙ НАУЧНО- :: ПОКАЗАТЕЛЬНЫЙ ::

МУЗЕЙ

ЦЕНА ЗА ВХОД: в отдел по анатомии 20 коп.
в отделы: по истории, мифо-
логии, этнологии и испанской
инквизиции 20 коп.

ЭКСКУРСИЯМ СКИДКА — ОТ 40 ДО 70%

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

Р. В. Р.

І. С. Ушліхт

С. Р. С. Р.

К. Є. Ворошилов

С. С. Каменев

Г. К. Орджонікідзе

М. Н. Тухачевський

А. С. Бубнов

С. М. Будєвний

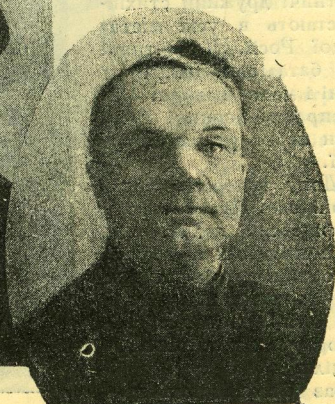
А. М. Постаіков

П. І. Баранов

Р. А. Муклевич

О. І. Єгоров

10 років на стороні

Нарис А. Розена

ДЕСЯТЬ років тому—Рада Народніх Комісарів підписала декрет про організацію регулярної Червоної армії.

Ця єдина в світі армія народилася в бурхливі роки громадянської війни. Герої—червоноармійці загартувалися в них, міцніли, набуваючи бойового досвіду й практики.

Тисячами верстов зміряються бойові шляхи бойців—червоноармійців. Вони побували і на холодній півночі і в випалених сонцем степах півдня, в кавказьких горах і в сибірській тайзі.

І там і тут ще зовсім молодую, погано озброєною, Червона армія ставала до бою з дуже добре вимуштрованими салдатами ворожих армій.

І—перемогала.

ДО ЮВІЛЕЮ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Фото „Рабіс“

Т.т. Петровський, Фрунзе та Ейдман на параді Всеобуча в 1923 році

Славні сторінки бойових днів Червоної армії кров'ю вписано в історію. Вони нагадують нам про суворі часи боротьби за країну Рад. Вони нагадують нам про великі перемоги легендарних героїв напівроздягненої і напівголодної армії робітників та селян, що стали для свого визволення під червоні прапори революції.

Червона гвардія—це вона була родоначальницею Червоної армії. Жовтневий переворот створено, але цього замало. Треба утримати владу у своїх руках.

Робітничі дружини стихійно виростають в усіх містах Радянської Росії. Ці робітничі полки і батальйони на швидку формовані і мало навчені військової справи, повинні були витримати перші удари контрреволюції.

На Дону генерали Алексєєв, Корнілов і Краснов формували офіцерські полки.

Україна в руках Петлюри, що теж організує банди для боротьби з Радянською владою, а в Сибіру генерал Семенов формує контрреволюційні відділи.

Чимраз більше звужується кільце ворогів навколо повстаєлої країни.

Україна. Країна золотих полів і кучерявих лісів. Докотилася і сюди жорстока хуртовина війни. Багатий глитай сперся на інтервента і Україна покрилася широкою сіткою бандитизму.

Минули роки громадянської війни: 1917, 1918, 1919, 1920, 1921.

Частоміннялася влада на Україні.

Центральна

Рада, Петлюра, гетьман Скоропадський, Денікін, Врангель, интервенти: німці, французи, греки, муні. І бандитизм: Махно, Григор'єв, Мордман, Козир, Коцунь, Ангел, Зелений, Заболотний і багато інших некоронованих батьків та отаманів. В центрі боротьби за владу робітників і селян—Київ.

Коли луна жовтневого гromу докотилася до Києва, міський пролетаріят узявся за зброю. Червона гвардія до того часу нараховувала в Києві шість тисяч чоловіка. Почалася боротьба жорстокого перта.

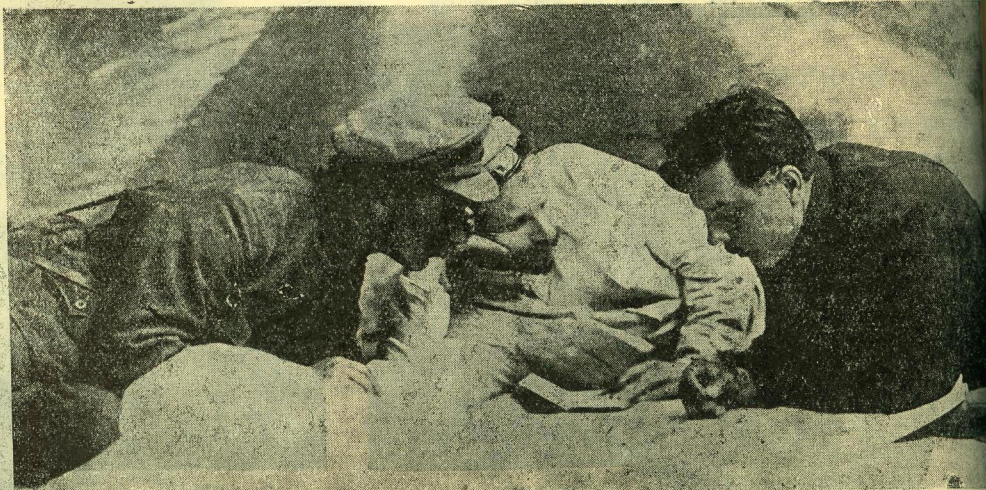
Штурмом брали червоногвардійці кожну будинок.

Підпоруча Керенського—юнкерів—перемогли. Але Центральна Рада по-зрадницькому виконала перемогу. На сцену виступають українські полки. Влада в руках української контрреволюції. Починається громадянська війна на Україні.

Дін. Генерал Каледін, організатор контрреволюційних сил. Підпора—донське козацтво. Білогвардійці насуваються на захід і північ. Зайнято Ростов—Дін, Митрофаново, Дебальцево, Краснов хазяйнує в Донбасі. А за ними прибувають хвилі погромів, розгромів радянських організацій. Каледін загрожує Україні, на боротьбу з ним вирушають найкращі червоногвардійські відділи: „Перший Харківський“.

ДО ЮВІЛЕЮ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Росфото

Т.т. Буденний, Фрунзе й Ворошилов розглядають карту військових дій

ський Відділ". Боротьба розгоряється на руднях Дон-
у Україні стихійно ростуть червоногвардійські відділи.
у допомогою червоногвардійців з півночі розгромили
Центральна Рада.
бої з нею почалися в Харкові а за ними вогнем
Полтава, Київ. Тимчасові перемоги.

В Києві проти Центральної Ради повстали робітники—арсе-
нальці. Вони мужньо вмирали на барикадах.

Ступнево військо Ради (петлюрівці) обложило арсенал. Ар-
сенал було оточено з усіх боків. Ураганний обстріл героїського
заводу. Петлюрівці пускають запальні набой. В арсеналі—пожежа.
Арсенальці відрізани від зовнішнього світу. І знову—зрадниць-
кий ніж у спину героїв. Петлюрівці запропонували арсенальцям
здатися. За це—подарунок:

— Життя!

Арсенальці здалися. І як тільки
вони склали зброю, над ними було
вчинено дику розправу. Затанцю-
вала смерть.

І горстку сміяків—було роз-
стріляно. Всіх до одного.

Коло стін арсеналу українська
буржуазія розправилася з червоно-
армійцями — робітниками так, як
французька — з паризькими кому-
нарами.

— Це пам'ятні січніві дні
1918 року.

А в Радянській Росії в цей
час пролетарська революція готу-
вала бойові сили. В Росії органі-
зувалася нова, регулярна єдина
в світі робітничо-селянська Черво-

„Рус-фото“

Барон Врангель

на армія. Країна готу-
валася дати відсіч нещи-
сленним контр-револю-
ціонерам, що зазіхали на
нашу республіку.

Цю дату запам'я-
тайте:

— 28 січня 1918 року
Рада Народніх Коміса-
рів видає декрет про
організацію Червоної
армії на добровільних
принципах. І через 25
день—23 лютого—було
вже утворено перші ре-
волюційні полки Черво-
ної армії.

Танк білий, відбитий Червоною армією під час розгрому Врангелівських армій

ПРОВОДИРІ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

Ж. Ф. Зонберг. Ком. N стр. корп. Герой розгрому Петлюри банд на правоб. Укр. Нагор. 2-го орд. Черв. Прап.

В. І. Дмитренко. Ком. N кінної дивізії. Нагороджений двома орденами Червоного Прапора

К. Нейман. Ком. N стр. корпусу. Нагороджений двома орденами Червоного Прапора

П. П. Григор'єв. Ком. N дивізії „Черв. Козацьк.“ з організаторів кінноти України

І. Н. Дубовий. Командир N стр. корпусу. Один з організаторів Черв. Армії на Україні. Нагор. орд. Черв. Прап.

Перше бойове хрещення Червона армія здобула в боях з німцями.

Потім бойцям — червоноармійцям довелося битися з німецьким військом і з бандами Краснова та з добровольською армією Деникіна.

* * *

І ще були вороги. На весні 1918 року японці захопили Владивосток. Влітку — англійці захопили Мурман і Архангельськ. Вони ж захопили на Кавказі — Батум і Баку. А французи готували виступ чехо-словаків.

Чехословацький корпус — сорок тисяч багнетів — було організовано із захоплених у полон австрійської армії — чехо-словаків. На весні 1917 року, замість поїхати до Франції на німецький фронт — чехи захопили Пензу. Чехи йдуть на Урал і на Волгу.

Боротьба стає серйознішою. І тоді ракеткою спалахнув заклик партії і уряду: — Всі на фронт!

Червона армія повинна була бути повністю не тільки добровольцями. В Україні оголошено військову повинність. Трудящі пішли на оборону Радянської країни.

І виростали відділи в полки дивізії й армії.

До зими — Волгу визволено від ворогів. Чехів відкинуто за Урал. Перемоги і на півдні: в боях з донським отаманом Красновим Червона армія з честю виходить переможницею.

А в Україні німці теж тікають. Розбуджені дзвоном революції вони поверталися додому. Влада знову в руках Петлюри. Але Червона Армія розгромлює його банди і в кінці грудня 1918 року регулярні частини Червоної армії беруть Харків і слідом за цим більша частина України стає радянською.

Вороги виростають, як гриби. На зміну чехам приходить Колчак. Він насувався з Сибіру. Під натиском великих сил рога частини Червоної армії відходили. Волга й Урал в руках білогвардійців. Але на початку літа Червона армія очунивши після удару і підтягнувши свіжі сили — переломлює рішучий наступ. Волгу й Урал знову вирвано з рук білогвардійців. Переслідуючи ворога, Червона армія в Сибіру одержала

над Колчаком грандіозну перемогу. 8-го березня 1920 року Червона Армія бере Іркутськ, де захоплює колчаківський штаб з Колчаком на чолі. Сибір визволено від білогвардійців, а самого Колчака розстріляно.

* * *

В жовтні 1919 р. Деникін бере Орел, посувається на Тулу і загрожує Москві. Це був страшний момент у житті молодого республіки. Білогвардійцям лишалося до Москви всього лише півтори сотні верстов. Здавалося, що немає сили, що могла б затримати хвилю білих, що котилися до Москви.

Але ця сила знайшлася. Всього тил Червоної армії допомагає їй.

В Червоноармійські частини вливається багато комуністів. На фронт вирушають свіжі резерви, що підбадьорили передові частини. Були гарячі бої.

Уже Орел у наших руках. Одне місто по одному забирає Червона армія в білих. Білогвардійці зазнали рішучого удару і починають відступати на південь.

М. М. Криворучко. Ком. N кінної корп. після смерті т. Котовського. Один з його помішників в боротьбі з білою армією. Нагор. двома орденами Черв. Прап.

літні 1920 року майже всю Деникіна розбито. Десятки полонених, багато сотень гармат перейшли Червоній армії. Україна звільнилася від білогвардійців. Лише невеличка частина деникінської армії лишилася в південному

часом генерал Юденіч сформував армію на естонській території, підійшов близько до Ленінграда. Ворог сильний. Частини 7 днів стояли і вони швидко відходять. Уже в семи верстах од Ленін-

града в червоній столиці пролунав гук. На фронт полилися нові частини. Робітничі відділи, роти матросів, курсанти. Населення міста вийшло на фронт. На фронті пожвавлення. Червона армія з новою енергією перешла в наступ і в результаті повний перемоги Юденіча.

* * *

літні 1920 року поляки без оголошення війни починають бойові дії на сході Польщі. Бойці прийняли з поляками першу бій. Поляки беруть Житомир, багато інших міст. Майже вся Україна в їхніх руках. Англія й Аргентина допомагають полякам грошима та військовою технікою.

Коли на фронті з'явилася Червона армія Буденного, весь фронт проти Польщі переходить у наступ. І тут наші буденовці показали чудеса. Буденовці захоплюють Брест-Литовськ, Білосток і переступають кордони Варшави.

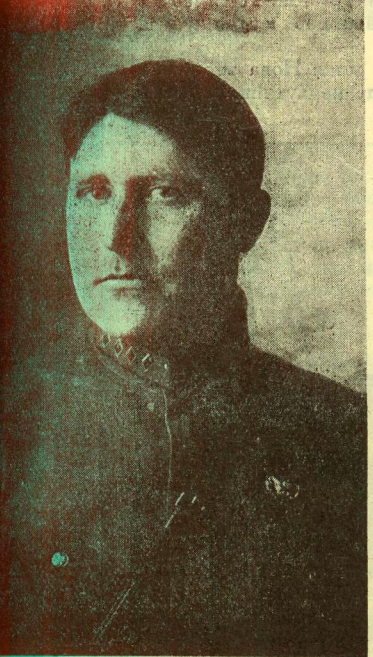
Таким переможним тріумфом червоне військо підходить до Варшави. Поляки вперто обороняють свою столицю. Опрацювавши план від ударів Червоній армії і зосередивши величезні сили в тилу, поляки підготували удар проти червоних частин. Червоні генерали допомагають полякам проробити цю операцію. В середині серпня польська армія зі свіжими силами переходить у контрнаступ.

З'явилася стомленість Червоній армії. Стомленість від

безперервних боїв і переходів. Не було звідки черпати свіжі сили, бо на південному фронті був ще один ворог — барон Врангель.

Наша армія відступила від Варшави. В листопаді починаються мирні переговори з поляками, а потім і мир.

* * *

Т. Дехтярьов
Член Реввійськради УСРР

Залишки деникінської армії укріпилися в Криму. Ними командував генерал Врангель. Його армія була озброєна за останнім словом техніки. Партія і влада вирішили остаточно довести останнього ворога. В кінці жовтня на врангелівський фронт перекинули з

польського фронту великі сили червоних частин і Червона армія переходить у загальний наступ.

Сім днів жорстоких боїв тривали, як сім довгих тяжких років. Чим раз ближче Врангель підходить до Чорного моря. Тоді — на Сиваші, під Перекопом, на Чонгарі — в місцях найупертіших боїв за Крим — загинули тисячі червоних бойців, кращих синів робітничо-селянської Червоній армії Врангеля було остаточно розбито. Останнього ворога добито.

ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ

„Рус-фото“

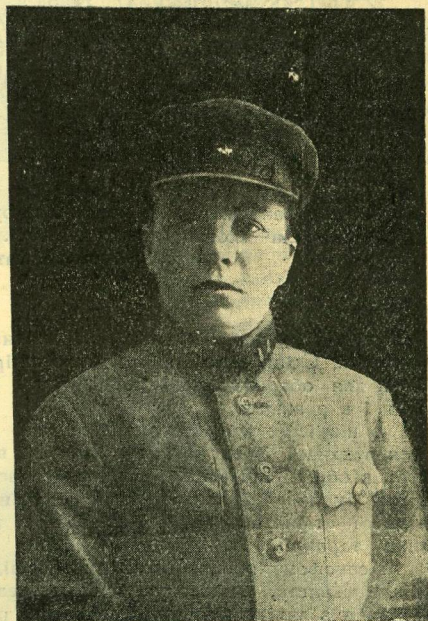
Реввійськрада 1-ої Кінної Армії. Т.т. Ворошилов, Буденний та Мінін

польського фронту великі сили червоних частин і Червона армія переходить у загальний наступ.

Сім днів жорстоких боїв тривали, як сім довгих тяжких років. Чим раз ближче Врангель підходить до Чорного моря.

Тоді — на Сиваші, під Перекопом, на Чонгарі — в місцях найупертіших боїв за Крим — загинули тисячі червоних бойців, кращих синів робітничо-селянської Червоній армії Врангеля було остаточно розбито. Останнього ворога добито.

„Рус-фото“

Тов. Богат, дочка брянського робітника-героя громадянської війни. Закінчила Академію Генштаба. Зараз відповідає на робітничі запитання ЦК ВКП(б)

Ще в дні фронтів, коли Червона армія билася з регулярним військом, часто доводилося з фронту знімати бойові частини, щоб придушувати бандитські та гайдацькі повстання. Бандитизм ріс і міцнів. Особливо на Україні. Скільки було батьків та отаманів?

Одним із головних ворогів Червоній армії на внутрішньому фронті був Махно. Кілька разів він зі своєю армією переходив на бік радянського війська, але незмінно починав бойові дії проти Червоній армії. До середини 1921 року Червона армія ліквідувала великі банди. Махновців було розгромлено. Сам Махно втік до Румунії. А дрібні банди теж поступово ліквідувалися червоноармійськими частинами.

Північ — південь — схід — захід! Скрізь були вороги. І на всі чотири сторони розвіяно їх.

ТАНК

Нарис Е. К.

ПЕРШИЙ танк з'явився у Франції на річці Соммі, 15 вересня 1916 року. А 20-го листопаду 1917 року вже 350 танків у світанковій тумані тихо перелізли під Камбре „Гінденбургівську“ лінію шанців і забезпечили Антанті перемогу за таких умов, коли без цієї нової зброї справа напевне повернулася б цілком інакше.

Своєю масивністю, рухливістю і руйнацьким чиненням танк одразу завоював собі загальне визнання, як одна з основних машин майбутньої війни.

Так у двадцятих роках нашого віку здійснилася давня мрія гнобительських клас хижачьких держав—рабувати слабших зза рогу, зза укриття, мрія про рухливу фортецю.

Першу звістку про таку рухливу фортецю зустрічаємо в записках хінця Сун-Це за 12 віків до Христа, де він оповідає про військовий віз, ніби скриню на чотирьох колесах, звану „Лю“. В „Лю“ вміщалося дванадцять чоловіків. Тим що не згадується

Мал. 2. Шотландський військовий віз другої половини XV віку. Рухачька сила—сховані всередині коні. Вгорі містяться вояки і дві легких гармати

про коні, то можна думати, що машину цю рухали люди корбамі. Стіни „Лю“ оббито було шкірою, і вживано було її як для оборони, так і для наступу. Часто ж „Лю“ посилали і в розвідку.

В пізніших хінських літописах про „Лю“ не згадується. Ідея рухливої фортеці знову виникає вже в античній культурі, в образі так званих штурмових веж (мал. 1). Це були важкі будівлі, і їх підкочувано до стін міста для безпосередньої атаки оборонців на стінах і для пробивання стін знизу тараном.

Ксенофонт, розповідаючи про бій під Тимброю в 554 році до Христа, змальовує вози з вежами, звідки вояки стріляли з луків. Ці вози були в армії перського царя Кіра.

Як штурмові в'їжі так і ці Кірові вози були регресом відносно хінської „Лю“, бо їхня рухачька сила—люде чи тварини—не була захищена.

Так само не були танками й бойові слони. Ця „надкавалерія“, що в античному світі була рівнозначна сучасним танкам, зійшла з кону військової історії після перемоги греків Римом.

Натомість почав розвиватися панцер. Європу опанував закутий у залізо лідар, грабіжник з широкого шляху, опора феодалного ладу. Але огнепальна зброя скинула лідаря з коня, і тут виявилось, що вага його панцера не дає йому рухатись. Тому ідея хінської „Лю“ воскресла знову.

В 1395 р. якийсь Конрад Кізер вигадав і збудував пересувну військову скриню на 100 чоловіків, рухану з сере-

дини самими во-
яками. Це була
справжня фор-
теця, але дуже
незграбна.

Далі, в 1456 і 1471 році в актах шотландського парламенту описано ці скрині в змінній формі. Пересовують їх уже сховані в скрині коні, а над кінцями містяться вояки і дві легких гармати (мал. 2).

Проблемою рухливої фортеці цікавився і славетний Леонардо да Вінчі в 1482 році, і сто років згодом Джон Непір, відомий складач логаритмічних таблиць. Але в справу нічого нового істотного внесено не було—аж до початку двадцятого віку.

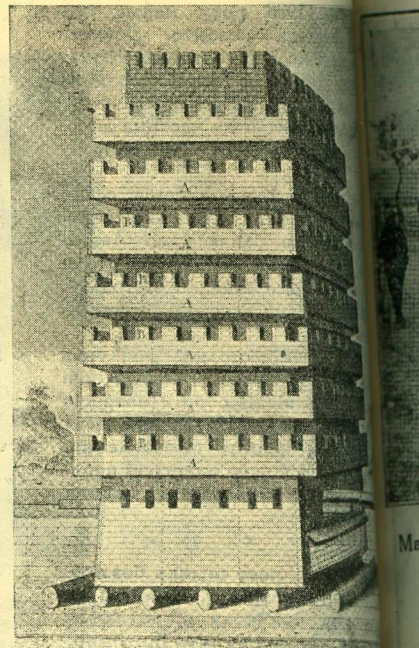
В 1900 році англійці будують панцерний блокгауз на колесах підчас з бурми (мал. 3). З цього блокгаузу, що мав бути пересуваний волами, починається перелом, тут уже видно перше чиння модерної техніки.

В 1904 році в цей блокгауз вміщено було мотор, і там встав перший панцерний автомобіль, що черев чотирі роми мав хуткість 12 миль на годину.

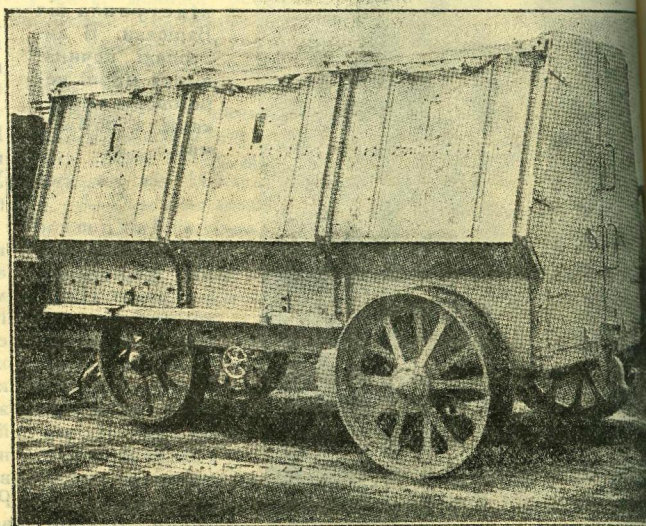
Того ж року майор Доногю вигадав гусільну ходу для танжних автомобілів і тракторів, щоб можна було їхати на кому гонті. І так склалися всі елементи сучасного танка, не було б іще його остаточно скомбіновано, коли вибухнула через шість років божевільна імперіалістична війна.

В 1915 році першого танка збудували в Англії Вілсон і сер Вільям Тріттон. А через два роки він виграв під Камбре, розкривши нову сторінку в історії імперіалістичної війни (мал. 4).

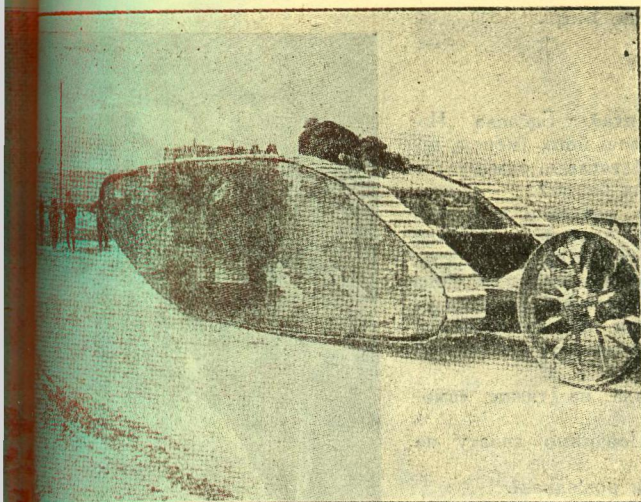
Минуло дев'ять років. Нова зброя чим раз удосконалюється. Кращим танком буде найхутчіший. Дев'ять років тому на-

Мал. 1. Штурмова вежа з античних часів. На колодах підкочувано до стін обложеного міста; з її галерій ворог нападав на обложених місто, тим часом як зісподу тараном руйнували самі стіни

Мал. 3. Пересувний блокгауз, збудований у 1900 році англійцями для повойовання бурів. Його мали перевозити волами

Мал. 4. Перший англійський танк, що з'явився на полі бою — перше у Франції на річці Соммі 15 вересня 1916 року

танк мав вісім миль хут-
на годину. Тепер тан-
кострієвість перевищила по-
т (мал. 6).

Буржуазія не шкодує гро-
на розвиток танка. При-
самозрозуміла: майбутня
буде вся механізована,
дати перевагу чисельно
ним гурткам фашистів
пролетарською масою, що
буде революції. Вже в
році будинки Берліна тру-
од танків, що дефілю-
по вулицях столиці со-
демократичної республіки,
иваючи собою кортежі з
ними автами, набитими
демократичною полі-

танк—чудова зброя проти
тарських барикад. Єдина
ра прикмета її—все ж
лика хуткість. Отже бур-
і тут дав собі раду:
цузький уряд культивує
панцерний мотоцикл
5) з кулеметом. Це—
виключно для асфаль-

вулиць столиці буржуазного світу, бо на побити
ними гарматами боевищах такий мотоцикл просто не

Ми хочемо миру. Військово-господарський союз проле-
ту з селянством—це перша в світі держава, абсолютно
завлена імперіалістичних заборчих тенденцій. Феодали,
іалісти, поміщики—жили з визиску, з грабіжки трудящих.
до баринів спонукала їх підбивати під себе якомога
ше число трудящих. Звідси повставали війни, що не
пинялися доти, доки влада буде в руках гнобительської

Натомість пролетаріат і селянство ніколи не мали бари-
од воєн і тільки кров'ю платили за здобуте рідною гно-
льською класою право визискувати ще й чужих тру-

Пролетаріат—єдина мирна класа в сучасному суспіль-
і не тільки мирна, а й творче-працьовита та хазяйно
Св. док цьому—7 років мирного життя СРСР, що ми
під знаком енергійної відбудови розваленого буржуаз-
інтервенцією народного господарства, той будівничий
ок, що його відчуваємо всі ми, вступивши в епоху великих
іт—як Дніпрелістан, нові заводи, нові шляхи, нові куль-
ні установи.

Цей патос і хуткий темп поступу роблять наше життя
форм і змістовним, як ні в одній капіталістичній державі.

І єдине, що труїть нам нашу життєрадісність,—це наше
капіталістичне оточення, що гарячково готується до масової
навали на нас, до нищення влади робітників і селян.

Не так давно на доказ своєї мирної природи ми пропону-
вали хижакам імперіалізму загальне повне роззброєння. Але
вони поховали нашу щирі пропозицію, без обговорення
одікавши її на три місяці, щоб згодом якось взагалі спекатися
її. Цим імперіалісти довели, що їм пострібен не мир, а гра-
біжка. Рабувати вони хочуть нас. Ми це знаємо і розуміємо.

В тім разі, коли війна спалахне десь між самими хижак-
ками, ми зробимо все, щоб пожежа не перескочила на нас.

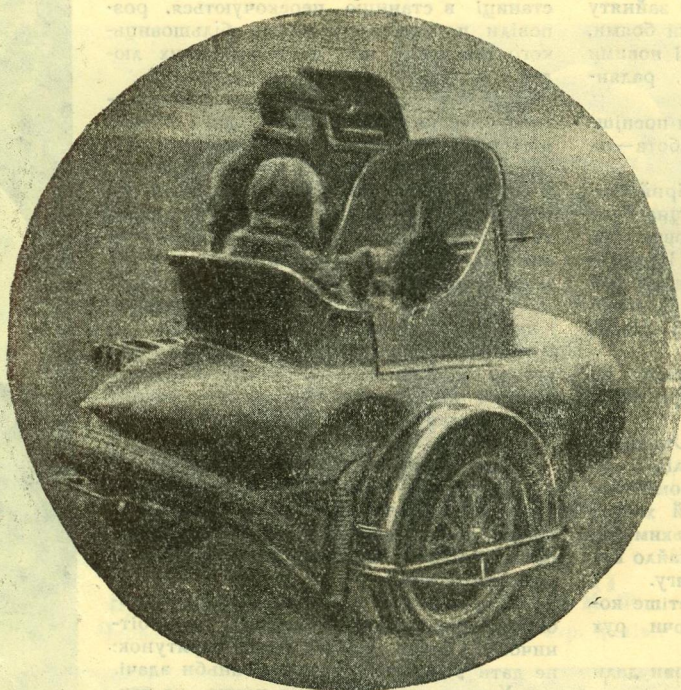
Коли ж імперіалісти накинуть нам війну,—вона справді
стане останньою.

В той час, як армія імперіалістів розкладатиметься кла-
совою боротьбою, коли багнети поневолених пролетарів
повертатимуться проти капіталістичних генералів,—наша
Червона Армія боротиметься за свідому справу—за фабрику,
за землю, за владу трудящих. І боротиметься не сама,
а в нерозривнім єднанні з усім нашим озброєним трудящим
народом, згуртованим під єдиним керівництвом світової кому-
ністичної партії та Радянської влади своєї соціалістичної
батьківщини.

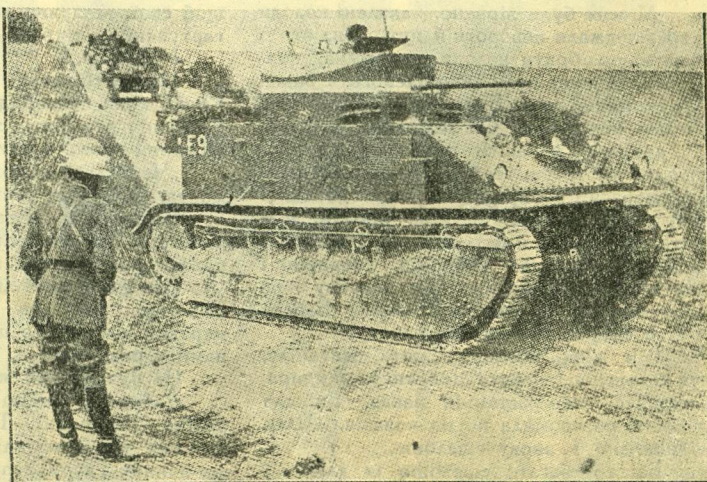
Величезні суми витрачає буржуазія на підготовку війни
проти нашого Союзу і на криваву розправу з власним проле-
таріатом, коли він повстане в оборону СРСР, соціалістичної
батьківщини. Але всі ці грошові витрати на найудоскона-

леніші машини для забезпе-
чення класового панування—
ніщо проти того глибокого
процесу пролетарського само-
усвідомлення, що день-у-день
наростає серед широких мас
трудящих по капіталістичних
державках. В слушний час не
одна танкова ескадра, не одна
аеропланна ескадриля пере-
йдуть на бік повстанців, зруй-
нувавши останню надію бур-
жуазії, надію на механізацію
армії. Коли б це було інакше,
наше капіталістичне оточення
вже давно пішло б на нас вій-
ною, не зважаючи на те, що
й у нас є чим одбиватися.

Це треба ясно розуміти
кожному громадянину нашій
вільній робітничо-селянській
республіки.

Мал. 5. Французький пан-
церний мотоцикл з кулеметом,
збудований спеціально
для вуличних боїв з робіт-
ництвом

Мал. 6. Останній французький хуткохідний танк, що має хут-
кість понад 16 миль на годину

Нарис „ЧЕРЕПАХА“ тов. Якіра

(Бувальщина)

ПАНЦЕРНИЙ потяг звався „Черепаша“... Він справді був схожий на велику темносіру черепаху в плямах,—плямах од скалок ворожих набоїв і куль.

Він пішов в останню хвилину з румунського фронту. Пішов тоді, коли зрадник Щербачов віддав нашу румунську армію на знущання і роззброєння, спонукаючи битися за чужу руському робітничкові й селянинові, що прозрів, справу.

„Черепашу“ підвести не пощастило. Вона почула небезпеку: не дарма на ній не було жодного зрадника,—на ній були лише революційні робітники й селяне, що виставили з потягу вже в перші дні все чуже.

Отже „Черепаша“ пішла і почався довгий, тяжкий славетний шлях. Спочатку Дністер—постоянка, спроба вигнати румун із захопленої Басарабії, з тимчасовими перемогами і незмінними втратами; довгий шлях через Україну, майже зайняту німцями,—шлях із безперервними боями, відбудуванням порваних мостів і новими втратами. Потім Дін, і нарешті, радянський Вороніж, радянські Ліски.

Короткий перепочинок, малий поспішний ремонт, і нова бойова робота—на красноармійські і дудаковські банди.

Потягом командував мій добрий старий товариш Михайло Бабаєв. Міцна була людина, міцний робітник—більшовик.

Я знав багато потягів. Були і дисципліновані, були і „вольні“, але ніде в той період не було такої міцної, свідомої більшовицької дисципліни, як на „Черепасі“.

На ній люде знали чітко і певно на що йдуть, за що б'ються. Це був потяг справжніх більшовиків.

Між станціями Алексикова і Ярижинською лінії Вороніж—Царицин, лінії, що нею посланий Центральним Комітетом тов. Сталін постачав кавказький хліб і скот голодним, змученим російським робітничим центром—загинув Михайло Бабаєв, командир і вихователь потягу.

Між цими станціями найчастіше козаки псували містки, перериваючи рух харчових ешелонів на Москву.

На однім із таких містків вони дали бій потягові.

Місток було зірвано, навалені колоди перешкождали поворотній путі. Вилізти з башти, розібрати колоди не можна, вбивають. А наша куля закріпленою в башті кулемета не бере. Близька дуже, стрімка, вогонь недейсний. Сигналізацію пірвано, командувати з башти неможна. Але командувати треба, треба рятувати потяг.

Бабаєв пробиратися з командирської башти на паротяг, встигав пройти, віддати розпорядження і—вмирає. Розпорядження він віддав спокійно, упевнено і ніхто з паровозної прислуги відразу і не зрозумів, що по дорозі з башти Бабаєв дістав смертельну кулеву рану.

Він умер. Команда люта, осатаніла, ще більше підтягнута смертю командира, виконала його останній наказ. Вийшла з башт, розгромила відділ козаків. Шлях відновлено і знову ешелони...

Багато—багато ешелонів із хлібом і скотом у рудих вагонах продовжували свій шлях на Москву, Пітер, рятуючи від голоду й виснаження робітників та Червону армію.

Після смерті Михайла Бабаєва „Черепаша“, що називалася його іменем, ще більше стиснулася, підтяглася, замкнулася якось у своїх мертвих баштах.

Вона виконувала найтяжчі завдання. Коли потрібен був не простий хвилинний героїзм, а свідоме видержка, тривалість, піднесення і певність виконання, бойова ділянка наперед знала, що завдання одержить „Черепаша“ імени Михайла Бабаєва. Ми, салдати ділянки, через те не дивувалися наступному.

„Черепаша“, пішла на [тяжке самостійне завдання.

Від Лісок на Поварино звязку не було.

Дві ділянки були роз'єднані.

Калач—Талову займали козаки.

Зв'язок потрібен був за всяку ціну. Відновити його послали „Черепашу“.

Кілька днів відомостей не було, потім селянські чутки, що з села в село, зі станиці в станицю перекочуються, розповіли про героїчну смерть більшовицького колективу, про найвідважніших людей...

Знову підірив містка, за що заплали смертю козаки підіривники, і в тилу місток було висаджено в повітря.

Між двома підривами на колії ходив, а потім кидався спочатку упевнено й повільно, потім чимраз швидче панцерний потяг. Три дні руху назад і вперед: три дні шаленого вогню по пристрелених козаками точках шляху.

„Черепаша“ викидала, випльовувала і вдень і вночі набої та кулі. Стріляли і гармати і кулемети, але на цей раз козаки поставили собі спеціальне завдання і мали для виконання його досить сил,—завдання вбити „Черепашу“.

І вбили.

Але вбили не так, як гадали...

Чим раз частіше козацький набій, пущений прямою наводкою, прориваючи броню, вбивав людей; чимраз частіше паротяг зазнавав пошкоджень. Набої, патрони виходили.

Дід-машиніст Гаврилич, старий робітник—більшовик, по-своєму, по-робітничому, бачив тільки один порятунок: не дати „Черепасі“ зазнати ганьби здачі.

Ховати—так ховати з честю, та так, щоб свої, згадуючи, молодих навчали загартування, а білі, згадуючи, тремтіли. І поховав...

На третій день безперервного вогню і бою, коли безпорадність була очевидна, Гаврилич дав повну ходу і з ускоосу... під зірваний міст... пустив „Черепашу“.

„Черепаша“ вмерла, вмерла і вся команда, в баштах зачинена.

Під мостом лежав труп героя—колективу... мертві люде, залізні листи броні, розгорнутий паротяг і площадки.

Ось що несли сільські станичні чутки. Ось що розказав покалічений, напівмертвий кочегар з паротягу, підібраний нами через тиждень.

Це був єдиний живий очевидець...

Добре чи погано зробив старий робітник Гаврилич? Тоді, в гарячий, героїчний час, говорили, що добре, сильно, що вчинок Гаврилича був одним із перших каменів, що на них будували будівлю могутньої армії,—будівлю самовідданості, загартування й віри в незмінну остаточну перемогу...

Тов. Якір, Командвійськ УВО, Голова Реввійськради УСРР—робить довідку на червоноармійському зібранні

Затонський В. П.
Чл. РВР, УВО, Нарком РСІ

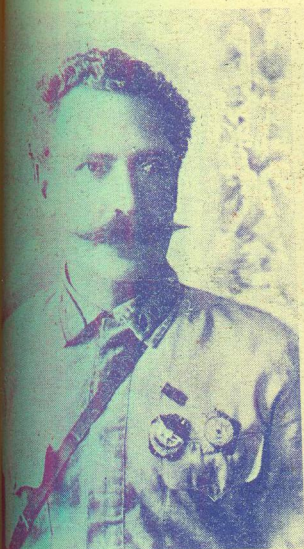
Сторон О. І.
Чл. РВР, СРСР. Комвійськ.
Білор. окр.

Ейдеман Р. П.
к. помкомандвійськ України
Нач. Військ. Академії

Котовський Г. І.
к. ком. кав. Бесарабськ. корп.

Мулін В. М.
Ком. Н стр. корпусу

Примаков В. М.
Орг. Червон. козац. на Укр.

Квятек К. Ф.
Ком. Н стр. дивізії

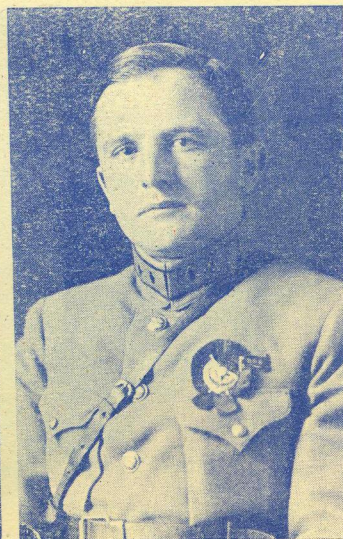
Кімундніс А. Г.
Ком. Н стр. дивізії

Каширін М. Д.
Пом. комвійськ України

Барінов О. І.
Пом. ком. Н дивізії

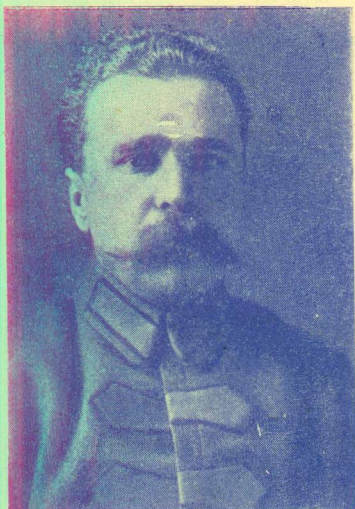
Штромбах Я. Г.
Ком. Н стр. дивізії

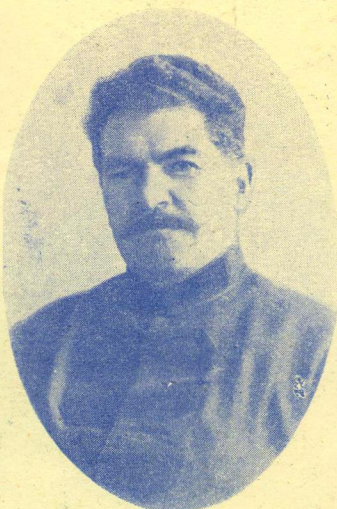
Демічев М. П.
Ком. кав. див. Черв. козацтва

Гарьковий І. І.

Нач. команд. упр. Роб. Сел. Чер. Армії; к. комкор. на Укр. Представлений до нагороди двома ордена Черв. Прапору

Лебедев П. П.

к. генерал-майор. в Черв. арм. добровільно з 1918 р. Тепер начштаба та помкомандвійськ УВО нагороджен. ордена Черв. Прапору

Борисенко А. М.

Начальник школи Червоних старшин. Нагороджен. двома орденами Червоного Прапору

Ткачев І. Ф.

Командир Н стрілк. дивізії Нагороджений орденом Червоного Прапору

Капуловський І. Д.

Командир Н стр. Харківської дивізії. Нагороджений цінними подарунками

Саблін Ю. В.

Командир Н стрілк. дивізії. Нагороджений двома орденами Черв. Прапору

Нестеровський Н. А.

к. полковник. Ком. Н стр. дивізії. Нагороджений орденом Черв. Прапору

Городовіков О. І.

Ком. Н кінного корпусу Чер. козацтва. Нагороджений двома орденами Черв. Прапору

Антонов-Овсенко

Організатор перемог Черв. гвардії над білогвардійцями

Дибенко П. Ю.

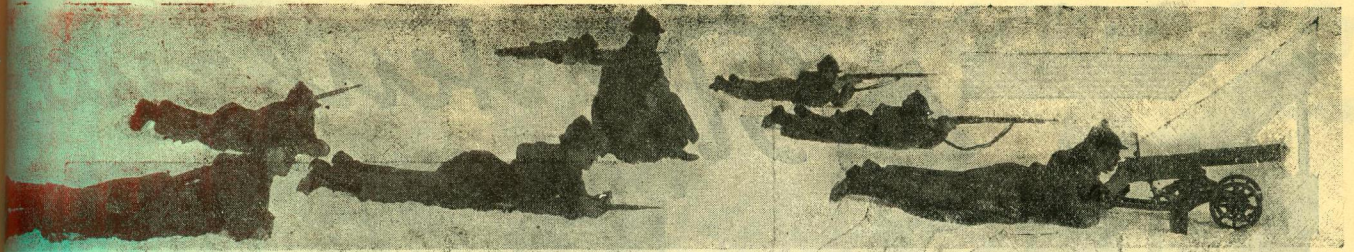
Нач. постачання Роб. Сел. Черв. Армії. колишн. комкор. на Україні

Княгидський П. Ю.

Нач. школи комскладу ім. С. С. Каменева. Нагор. Револуц. почесною зброєю

Іванов П. С.

Ком. Н перекопської див. представ. до нагор. орденом Черв. Прапору

ЧЕРВОНОПРАПОРНИЙ ПОЛК

Нарис Мих. Димного

ХОЧЕТЕ бачити нинішню казарму. То чи не згадаєте Ви при цьому життя армійців царської казарми?

Турбуючись за свою класу, буржуазний письменник, нинішній бідо-емігрант А. І. Купрін, збентежив руське дворянство і „вище“ суспільство своєю книгою „Поединок“, що в свій час наробила багато шелесту.

Помініть моменти інтриг та сварок офіцера, вглянься в казарму царську як вона є.

Жах перед погонями, вічна загроза кулака фельдфебеля за найменшу провину, за нерозуміння заплутаного статуту, за неминня, як величати їхні величності та інші потвори з царського дому. Пекельні муки 12-ти годинної муштровки... І в наслідок—симуляція хвороб, втеча з армії, самогубства, а коли ймають, хто втік—смертне катування крізь шеренгу.

Якого страхіття не зазнавав тільки затурканий салдат армії Миколи Палкіна.

Трамвай № 5 зупиняється біля самих воріт N-го полку, у кінці Старо-Московської вулиці, кінчається велике місто, починається шум столиці. Менше магазинів і мало прохожих.

Тут за ворітьми, офіційно сірими, в двохповерхових коридорах, трохи суворих і солідних, іде своє життя. Життя червоноармійців. Життя розмірене по годинах, повне найточніших статутів та пунктуальних вимог до самого себе: що встиг, що зробив, що треба ще зробити.

О 6-й годині ранку над містом висне зимовий молодший місяць. Але в казармі вже день. Ліжка вже прибрано. Ковдри загорнено уважно й дбайливо під матрац. Червоноармійці митяться, чистять одягу і організовано чотами й роями йдуть на прогулянку.

О 7-й—снідання. О 8-й годині, розподілившись на рої, червоноармійці приступають до політ-занять. Не над тим, як розмічати покійну Алісу Романову, не над дрібними й особистими справами працюють армійці. Їхні думки трівожить інше. Треба знати про зріст збройних сил капіталістичних країн, про майбутню класову війну. Вивчаються доклади Фрунзе, Сталина. Пророблюються постанови з'їзду партії, Рад.

Повільно, методично вводиться червоноармієць в курс політичного знання. Політ-задач пояснює вдумливо й напружено, допомагаючи діаграмами, таблицями.

О 10-й годині перерва. А далі починається муштра. Стріляти вчаться взимку в стрілі. Проводяться заняття теоретичні.

Групами по 10—15 чоловік розподілені червоноармійці в казармі в Ленкуточках. Опершись спиною об стіну, дає пояснення командир.

Хлопці (іменно хлопці, а не салдати)—вчорашні селяне або робітники, у вільних позах сидять або стоять і серйозно та уважно слухають за поясненнями.

— Кузенков, скільки вистріляв кулемет Максим.

Кузенков встає з партії, широко усміхається і голосно, намагаючись наслідувати командира, відповідає,

правда, не по військовому хутко, але розсудливо, своїми словами. За це він не дістає стусана в зуби або в живіт, як і не дістає його, коли після занять звертається до командира на „ти“.

Тут—одна сім'я. Є лише старші товариші. Вони знають більше і їх треба слухатись.

Тут розуміння обов'язку межує з мірою напруженості, уважності й відданості тій справі, що їй служать армійці червоної казарми.

О 2-й годині обід. 72 зол. м'яса, 2½ фун. хліба на день. І щодня різноманітна їжа. По неділях, наприклад, з коштів полку видається білий хліб.

Білий хліб,—чи бачили його салдати білих царів за роки служби?

Але не в цьому суть червоної казарми. І не в тому, що всіх по обіді примушують розлягтися і, наче в санаторії, лягати спати, відпочивати на цілих дві години.

Суть у тім, що з 4-х годин до 6-ти замість колишньої муштровки, стояння „во фронт“—червоноармійці ведуть лабораторну самопідготовку до завтрашніх політзанять, до занять стрілецьких та тактичних.

Суть у тім, що після вечері, о 6-й годині розходяться всі по Ленкуточках або в клуб, де роблять усе, що хочуть.

Суть у наявності цих куточків та клубів, де червоноармійці слухають гучномовці, що передають концерти й доклади, читають газети й книги, пишуть листи до дому. Тут же влаштовується вечірки самодіяльності і червоноармійці, як дома показують свої здібності, розважаючи один одного.

Тут, у червоній казармі, червоноармієць почуває себе рівноправним громадянином, що цікавиться всім тим, чим цікавився й поза мурами казарми. Поруч з військовим навчанням він ліквідує в клубі свою неписьменність, поширює в гуртках свій світогляд, щоб потім, повернувшись назад на завод чи на село,—стати корисним членом суспільства.

Чи ж відоме було все це в старій казармі, де людину перетворювали в машину, в бездушний механізм?

О 10-й годині ночі сурмач закликає спати. Сутінь запановує в казармі.

Тільки вартові та чергові ходять розміреним кроком, охороняючи сон товаришів, що погомилися, бо:

— На 10-ті роковини Червоної Армії готують вистави своїми силами.

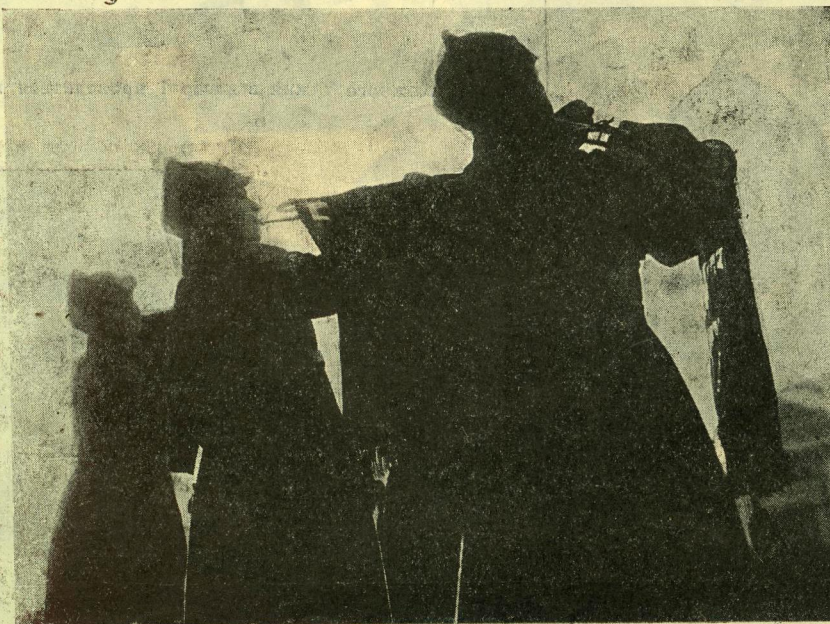
— Готують свою друковану стінгазету.

— Готують брошуру „Історія полку“.

По інших частинах міста ще шумить життя, але в казармі суворо оберігається сон.

Червоноармійці сплять, щоб відпочити від трудового дня, щоб набратися сил для нового, все готуючись до майбутніх боїв під червоним прапором полку з орденом Червоного Прапора за відзнаки на фронті.

Тихо. Блакитна ніч над столицею й казармою.

Зоря

Фото А. Борисова

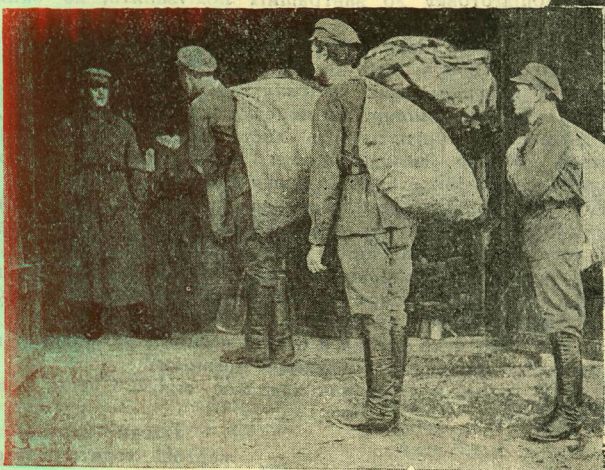
Як живемо,-

Палити цигарки в касарні не дозволено. Для цього є свій куток. Посередині — новобранець, що тільки що одержав червоноармійський одяг

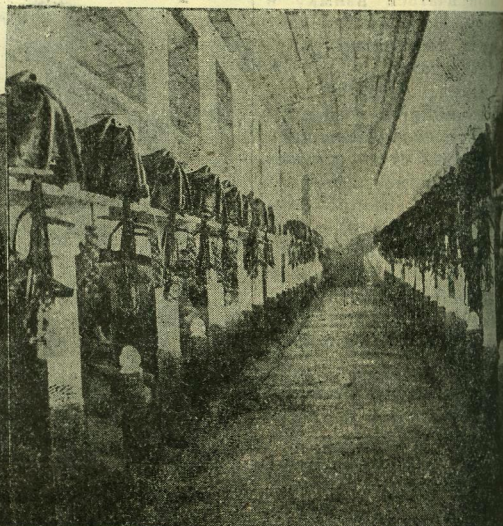
Вішати одяг повинно лише в суворому порядку, за відповідними номерами

Червоноармійці, що закінчили свій строк, несуть до цейхгауза казенні речі

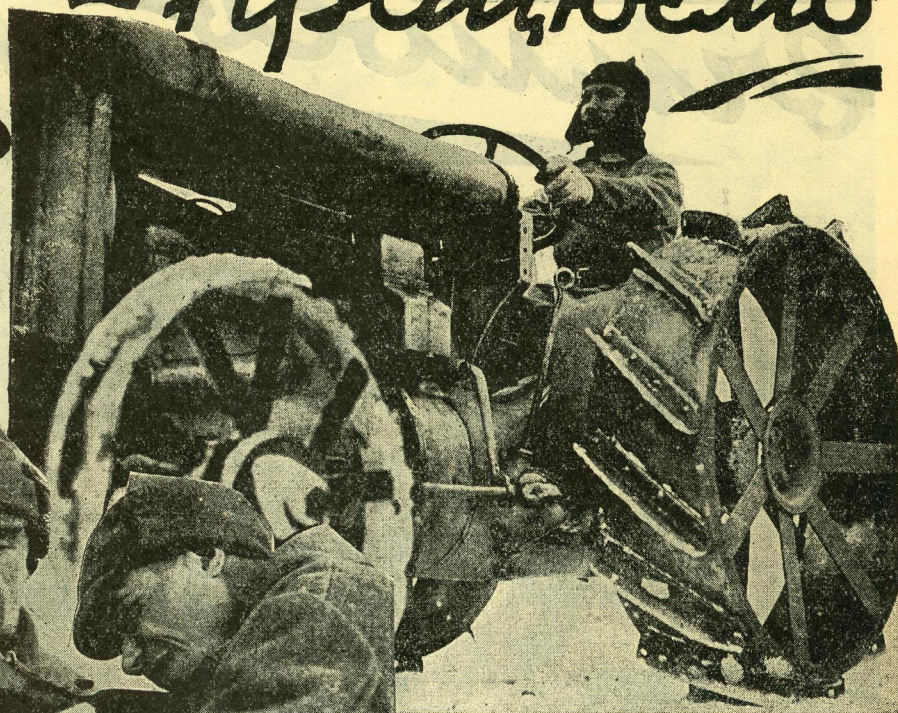
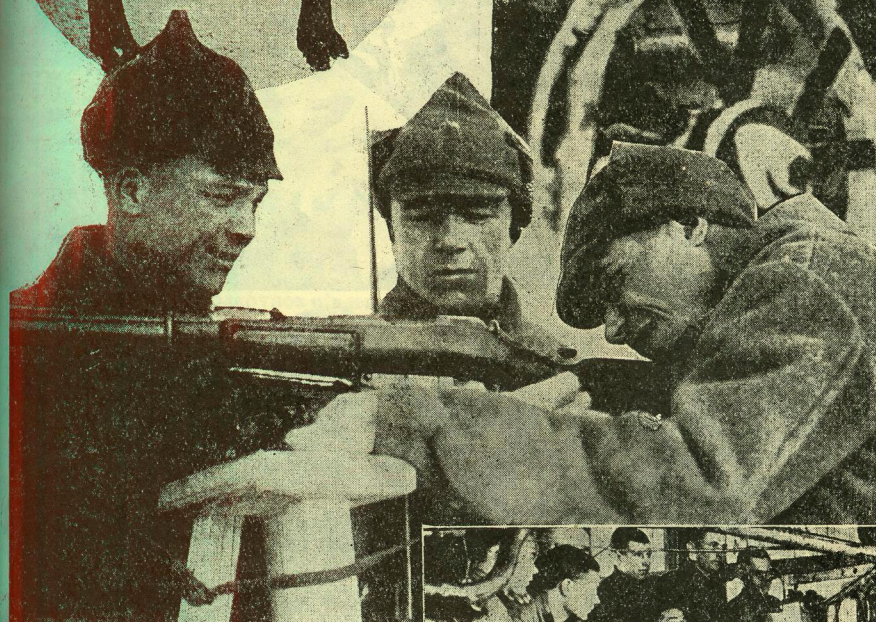

Кожного тижня в касарці проводиться генеральна уборка

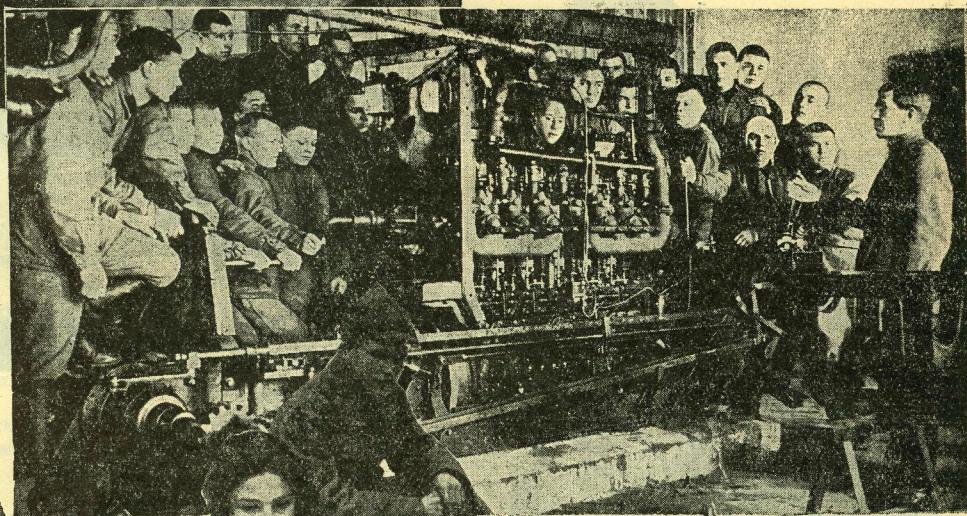

По черзі кожного тижня червоноармійці проводять чистку в касарні. Праворуч—загальний вигляд військової стаїні

— ПІРЩИЖЕМО

Червоноармійці на селі під час відпуску працюють на тракторі. Ліворуч молоді бойці за стрілецькими вправами

Черговий червоноармійць впорядковує „піраміду“, де за відповідними номерами стоять рушниці. Ліворуч—комсомольці навчаються стрільбі з кулеметів. Вгорі—червоноармійці на учобі по розбірці та збірці танка; фото зроблено під час поєдиння інструктора

Вчитись

Молоді червоноармійці в червоному кутку читають газети. Більшість з них—це бувші безпритульні. Зараз вони вже добре грамотні й дисципліновані

У вільні від військової учоби та обов'язків по касарні години червоноармійці мають змогу поширювати свою свідомість в червоному кутку, де гепер бувають доклади на різні теми. Крім бібліотеки вони мають свою стінну газету, де головним чином беруть участь рядові червоноармійці. В червоному кутку завжди свіжі газети та журнали. На наших фотографіях—окремі моменти з культурного життя червоноармійців, їхньої праці в червоному кутку касарні

Дежурний по бібліотеці видає червоноармійцям книжки

КРИГОЮ ДНІПРА

Нарис Г. Раппепорта

Улейка — зимовий подарунок південної Дніпра під час льодоставу — маленька, але всерйозна рибка, з сардику завбільшки.

Тільки її — „тушка“ — іде на консерви, а луску вживають для різних хемічних потреб. Крига на півдні — справа нетришля: поспішають рибалки частіше закидати невід, наловити побільше риб'ячого „зудеркінду“, але як не змагаються — більш як 3—4 неводи не зроблять: не так просто закинути невід під кригу і волочити його до „здойми“.

Звичайно це робиться так: у велику ополонку опускають невід з прив'язаними до його коротких боків „лохлами“ — великими жердинами; „хохли“ женуть у різні сторони повз ополонку, пробіті по межах певної ділянки річки, до другої ополонки, ближче до берега — „здойми“, де жердини і сходяться.

Часто буває: спорне так керманіча і хохли — в бік пішли гуляти під кригу — лиха тоді не збуде ся!

Негайно рубають нові ополонки спереду снасти, що налив, але вона вперто завертає в бік, неначе глузуючи з рибалок.

Ще не один десяток ополонки продірявить крига, поки, нарешті спіймають „утікачку“.

— Тяжка це штука — зимовий невід, — підтверджує досвідчений рибалка, але мириться з неминучістю: — а треба... бо улейка йде.

На пристані човнів, де з наступом тепла рябують різними кольорами і вигадливими надписами різні „Женічки“, „Лідочки“, „Чайки“, „Маргарітки“, — зараз санна

біржа з незмінним „Васьками“, „Зайчиками“, „Стрілками“ і іншими іменнями, що входять у кінські святці.

Для південних мешканців кататись на санях — рідка розвага тут зими майже безсніжні, — всі йдуть на замерзлу річку, — встигнути покататися, а то (борони, боже), повіє теплий вітерець і криги — наче й не було!

На біржі завжди жваво.

— А ну, кому на Гору, в Блешки!

— Сюди, сюди, громадяне, — еропланом долетимо!

— Бреше. У нього не кований!

— Кого на вороному? — Годину в три хвилини робить!

— Він п'яний, не вірте! Шкапа!

— Підходь! Дам ходу крашу ніж пароплав: взмук пароплав не ходить — крига, а я круглий рік, — закликають візники і прозою і віршами.

За авторитетним означенням старого льодобоя Данила нинішня зима — „самостійна“. І справді: морози держаться весь час і крига товща ніж звичайно в тутешніх місцях — до пів аршина доходить.

Ледве почне світати — вже йдуть портовики на сезонну роботу — лід колоти. Заходять далеко по льоду, кожний до своєї ділянки, позначеної очеретиною затичкою.

Колють від затички до затички. В результаті — величезний квадрат криги відділяється від загального покрову і, підштовхуваний гаками, разом з людьми підпливає до берега.

Тут крижину рубають на невеличкі шматки, витягають їх на лід, де знову ділять на менші шматки, зручні для відвантаження.

Цілий день тягнуться нечисленні крижані каравани, але льодобой Данила все рубають і рубають „кригу“, ніби знають, що в літню спеку півдня їм скажуть: „Спасибі, товариші!“

ДО АРХІТЕКТУРИ ПОЛТАВИ

Нарис Б. Слив

СЕРЕД буйного розвитку наших міст та містечок, як громадських організмів, що розвиваються під впливом різних географічних, соціально-історичних та політичних умов—ми не помічаємо тої анархії в плануванні залюднених пунктів, що в нас існує. Безвідповідальність в архітектурному оформленні їх давно вже про себе нагадує та вимагає внесення певного корективу.

Проблема будівництва вимагає дослідження та вивчення вимог сучасного побуту—а для цього в першу чергу треба виявити минуле та сучасне архітектурне обличчя нашого міста.

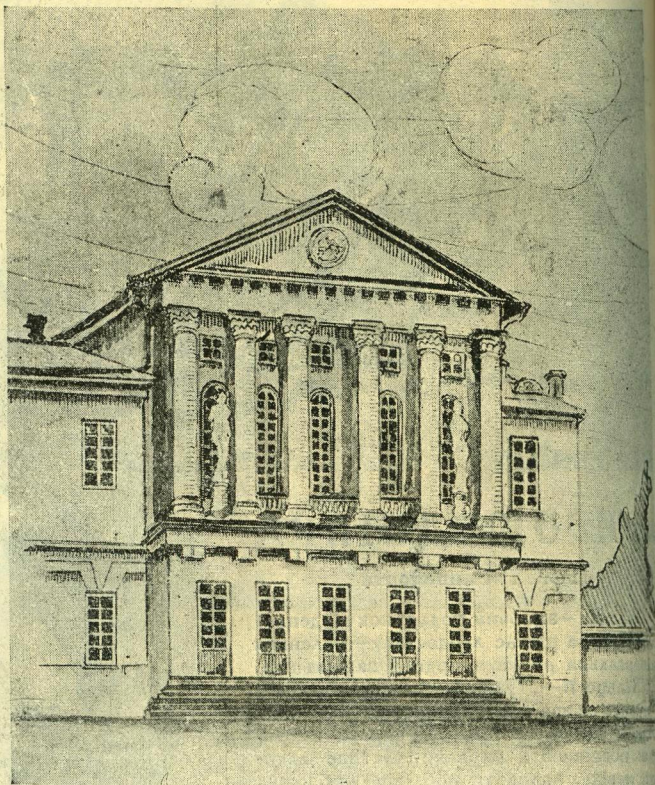
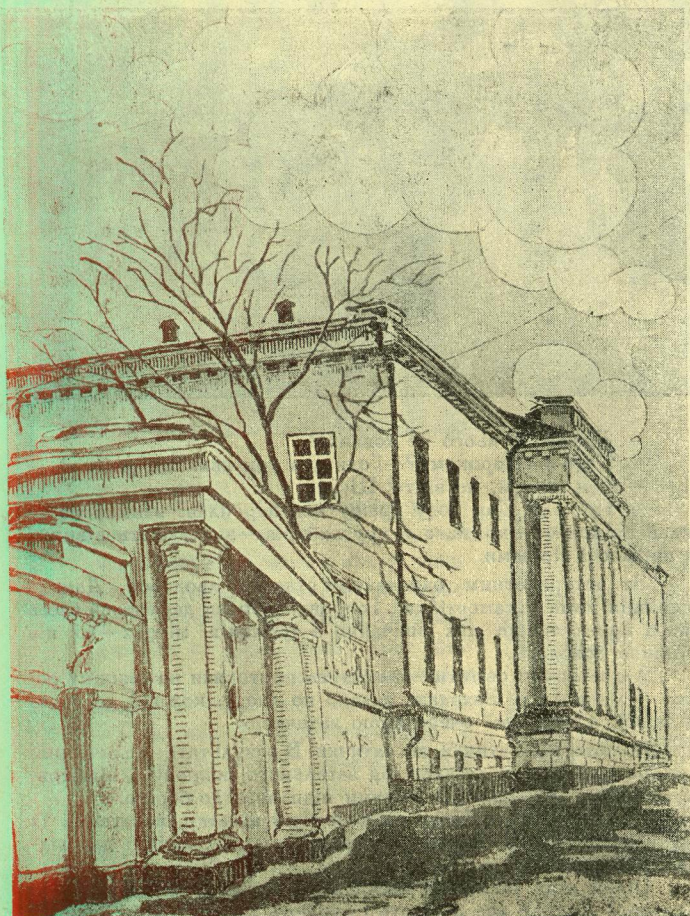
Новий краєзнавчий рух, що висунув цілу низку зовсім своєрідних для нашої країни питань вивчення нашого краю—є за порукою, що широкі кола суспільства буде притягнено до роботи по виявленню правдивого обличчя нашого міста та села.

Дуже цікаво з цієї точки зору глянути на минуле нашого провінціального міста. Особливо багатий матеріал дає минушина Полтави.

Полтава—в повному розумінні цього слова, провінціальний центр глухої провінції. За старих часів була певним осередком цілого поміщицько-хліборобського Лівобережжя зі всіма відомими ознаками свого безтурботного існування.

Провінціальна психіка, що так добре відбилась в архітектурі міста, ще раз довела, що матеріальна культура цілком залежить від певних соціально-економічних умов життя.

Будівництво, як відомо—найбільш консервативна галузь мистецтва—тільки ґрунтовні зрушення громадські та культурні накладають свою руку на архітектурне обличчя того чи іншого міста. Кожна доба кладе своє тавро на наші будівлі.

Найбільш чітко та яскраво цей вплив можна простежити саме на полтавських будівлях.

Перша згадка в старих паперах про Полтаву є в XV віці—довгий час стара Полтава була далеко гіршим містечком, ніж Лубні, Прилука, або Переяслав.

Можливо, що вона так і залишилась би глухою провінцією як би не було відомої „Полтавської баталії“ 1709 року. Коло перемоги Петра I над Карлом XII утворився своєрідний культ Полтави. Полтава робиться губерніяльним центром. Починається велике будівництво і господарче піднесення Полтави.

Кн. Довгорукий так характеризує місто:

„...Оскільки місто є славним, остільки ж зле воно виглядає зовні. Баталії можуть уславити місто, надати йому бучної слави в дієписах, та зробити місто красивим, славнозвісним може одна торгівля, а де ж їй тут бути?“¹⁾

Лубні були містом значно кращим за Полтаву, але перевагу було дано Полтаві.

На губернаторів до Полтави призначали бюрократів з центру (Петербург), що бачили все ж будівлі таких відомих майстрів, як Растреллі, Монферона та Гваренгі.

Найбільше попрацював над відбудовою міста кн. Куракін. Його думкою було: „сделать Полтаву в малом виде Петербургом“.

Найулюбленим стилем архітектури тогочасного Петербургу був знаменитий ампір. В цьому стилі в Полтаві є такі будівлі: колишній губернаторський будинок, кол. будинок Окружного Суду, поліцейного управління, кол. Дворянський дім, старогубернаторський дім, буд. кадетського корпусу, будинок „Богоугодного Заведення“, Інститут шляхетних пані. Також низка будівель приватних по місту. В Києві—будинок Університету, в Кременчуці—собор.

При відбудуванні Полтави не було забуто такої важливої справи, як планування к. Олександрівського плацу зі стильним завершенням його—відомою колоною. Круглий плац логічно вимагав шпилью, ним і було прикрашено його.

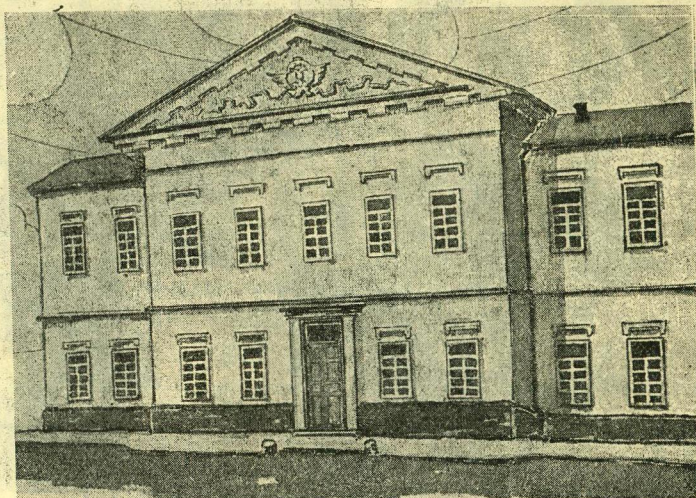
¹⁾ І. Ф. Павловський „Полтава“. Полтава 1910.

Художник „Слави“ будував відомий архітект тих часів — de Thomon, металові ж оздобы—відомий скульптор

на досконала витриманість стилю, додержана в Полтаві, няться дуже рідко по других містах.

шпоре офарбовання будівель стилю ампір та оздобы на нях наслідують міщане для своїх будівель, перетворюючи в невитриману мішанину.

т треба зауважити цікаве сполучення вимог що до кольо- офарбовання будівель ампіра з вдачою нашою укра- чисто мазати хату. Кліматичні умовини північної сто- (вдчутність сонця) вимагади для більшої яскравости білої ади та різних оздоб певного фону (жовтий, синій)—ця рія фарбувати будівлі в кольори фону та уникання голої на фасаді й відбилася на загальному вигляді всього міста. дучи містом, цікаво прослідкувати на будівлях творчість шпукатурів та мулярів, що різними карнизами, та зай- оздобами остаточно нищать читкість архітектурного стилю,

РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА „ВСЕСВІТ“

повідомляє читачів, що з першого березня буде розглянено анкети нашого журналу що до конкурсних оповідань і буде визначено премії авторам конкурсних оповідань, друкованих у нашому журналі. Прохавмо читачів надіслати до зазначеного терміну листівки, розіслані редакцією, а також і надсилати анкети „Всесвіт“.

На околицях Харкова

Фото-етюд С. Криш

Редактор Е. Касяненко

Видавництво „Вісти ВУЦВК“

Укрголовліт 837/кв.

Друкарня ВУЦВК'у „Червоний Друк“

Зам. № 1851—13.500

Варять мильний порошок на заводі „Трудовий Хемік“

„ТРУДОВИЙ ХЕМІК“

ТРОХИ непомітно роставувався на одній з околиць Харкова „Трудовий Хемік“.

В глибині величезного двору розмістилися його будівлі і зовні лише велика кількість ящиків з штампом „Харків, Георгієвська № 16 завод „Трудовий Хемік“, вказують на його продуктивну роботу.

Але це лише зовні. Увійдеш до нього і відразу тебе охоплює напружене життя значного підприємства.

Стукотять машини. Пробігають заклопотані робітники і з окремих цехів заводу несуться специфічні пахощі.

Завод виробляє низку фабрикати.

У великому приміщенні, де гостро пахне скіпідаром, вариться жовтий та чорний крем для взуття. Булькотить по великих казанах густа рідина, виблискують жорсткими днищами, на столах коробочки і розміреними звичними рухами ходять робітничі, що заповнюють їх кремом.

В другому цеху приємно лоскоче ніс запах „тройного одеколон“, та ванільного порошку, що їх тут виробляється. Далі виготовляються пудра, губна помада, оцетова есенція то-що.

Але гозовним виробом, що ним цілком слушно пишається завод, є вже відомий не тільки на Україні, порошок до прання „Українка“.

В той час, коли за кордоном вже давно вжито заходів, щоб поперше подішити працю домашньої господарки, а подруге — зберігати коштовні жири, у нас лише минулого року зацікавилися цією справою. І от завод „Трудовий Хемік“ перший виготовив порошок до прання, „Українку“, що за своєю якістю краще мила.

Вальцевз машина, що перемелює одсів „Українки“

Досить будь яку забруджену білизну спочатку прополоскати, а потім виварити в порошок „Українка“, як вона стає багатого чистішою, ніж після прання милом. Аналіз порошку „Українка“, що її було зроблено в лабораторіях ХТІ та Центросоюзу в Москві виявив, що якість по роща „Українка“ вища від закордонного, а також і порошку „Стіроль-інозіт“, що його випускає у нас на продаж приватник.

Всього 4 роки існує „Трудовий Хемік“, але він вже встиг широко зарекомендувати свою високоякісну продукцію.

Його оцетова есенція — майже не має конкурентів і що місяця на Україні і в Криму її продається понад 200.000 флаконів. Його крем для взуття витиснув з ринку продукцію кустарних виробництв. Брний вазелін, зубний порошок, вежеталь, запашний гліцерин заводу „Трудовий Хемік“ користуються великим попитом на селі та в робітничих районах України.

ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ!!!

ВЗАМЕН МЫЛА И ЩЕЛОКА СТИРАЛЬНО - МЫЛЬНЫЙ ПОРОШОК „УКРАИНКА“

ф-ки „Трудовой Химик“ Гостреста
„ХАРГОСХИМКОМБИНАТ“

Цена за коробку 400 гр.—17 коп.

Содержит мыла 25%, щелока 35%

Вполне заменяет МЫЛО и ЩЕЛОК, не содержит веществ, вредно действующих на кожу. Также незаменим ДЛЯ СТИРКИ БЕЛЬЯ и проч, хозяйственных нужд.

Имеется во всех аптеках, магазинах: САНИТАРИИ и ГИГИЕНЫ
Х. Ц. Р. К и Т. П. О.

Руководствуйтесь способом употребления, указанным на коробке.

ВСЕУКРАЇНЬСЬКА КООПЕРАТИВНА ВИДАВНИЧА та КНИГОТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

КНИГО СПІЛКА

Харків, Горьківський пр., № 2, телефон 46-74

НОВА ГРОМАДА

ДВОХТИЖНЕВИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ, КООПЕРАТИВНИЙ, НАУКОВО-

:: :: ПОПУЛЯРНИЙ ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ ЖУРНАЛ :: ::

Виходить за відповідальною редакцією А. Е. ГЕТЛЕРА.

Завідує Редакцією С. П. КРАВЦІВ (КРИГА).

СТАТТІ

з усіх питань практичної кооперативної роботи та сільського господарства

ПОСТІЙНІ ОГЛЯДИ

політичного життя та революційного руху в СРСР та за кордоном

ОПОВІДАННЯ ТА ВІРШІ найкращих сучасних письменників та літературного молодяку, ілюстровані кращими художниками

ЦІКАВІ ІЛЮСТРАЦІЇ

з будівництва та побуту України, СРСР Закордонна політ-хроніка в ілюстраціях

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік 5 крб. — коп.

На півроку 2 крб. 75 коп.

На 3 місяці 1 крб. 50 коп.

Ціна окремого числа. — крб. 30 коп.

НИЗКА ПОСТІЙНИХ ВІДДІЛІВ

Кооперація. Літературний розділ. Сільське господарство. По кооперативній Україні. Книжкова полиця. Новинки науки й техніки. Розвага на дозвіллі. Постійна інформація про нові видання Книгоспілки

ЛИСТУВАННЯ

з читачами й дописувачами. Поради в справі :: читання й кооперативної самоосвіти :: ::

ВИМАГАЙТЕ В УСІХ

КООПЕРАТИВНИХ ТА ІНШИХ КНИГАРНЯХ, КІОСКАХ ТА ГАЗЕТНИХ ЕКСПЕДИЦІЯХ

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

торговля и производства предметов военной и обороны (ПОСТЧЗУ)

ПРАВЛЕНИЕ:
Харьков ад. ВУЦИК'а

ЦЕНТРАЛЬНИЙ СКЛАД
Харьков ул. Свердлова 1

ОТДЕЛЕНИЯ:

Киев, Одесса, Днепропетровск, Луганск, Зиновьевск

Мелкокалиберное оружие русское и заграничное
ПАТРОНЫ

ПРОТИВОГАЗЫ

СТРЕЛКОВЫЕ ПРИБОРЫ

ВОЕННАЯ ЛИТЕРАТУРА

ОТДЕЛ ВОЕННОГО СНАРЯЖЕНИЯ

:: ПОЛЕВЫЕ СУМКИ, КАБУРЫ И Т. П. ::

ИСКУССТВЕННЫЕ ПАЛЬМЫ ОТ 3-х РУБЛЕЙ

высылаются наложенным платежом

Конторсная ул. (Краснооктябрьск.) № 5 Рыбальченко

БУХГАЛТЕРИЮ

двойн, итал. и америк. изучайте дома по самоучит., в вопрос., ответ. и примерах (7 выпуск. за 1 руб. 50 к. нал. пл.).

А. А. ХМЕЛЬНИЦКОГО

Харьков, Юзьевская, 13.

4-й рік
видаання

ВІДКРИТО ПЕРЕДПЛАТУ
на 1928 рік

4-й рік
видаання

на популярно-наук., ілюстрований сі льсько-господарський журнал для селян

ПОЛТАВСЬКИЙ СЕЛЯНИН

що, як і минулими роками, обслуговуватиме потреби с. г-ва ліво'ережн. лісостепу України й знайомитиме селян с висновками 18 дослідних станцій, що беруть постійну участь в журналі

В 1928 році журнал виходитиме в значно ширшому обсягові

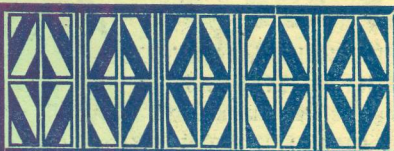
УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ

На рік	4	карб.	00	коп.
" 1/2 року	2	"	40	"
" 3 міс.	1	"	25	"
" 1 "	—	"	50	"

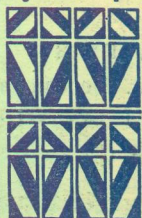
Вимагайте проспекти й № журналу для ознайомлення.

АДРЕСА редакції й контоян журналу: Полтава, Пушкінська, 55

ВСЕСВІТ

Переборовши всі труднощі утворення першого на Україні універсального тижневика і здобувши за минулий рік широке коло

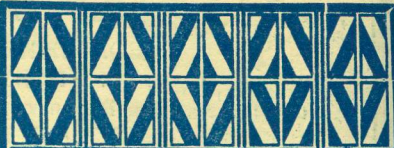
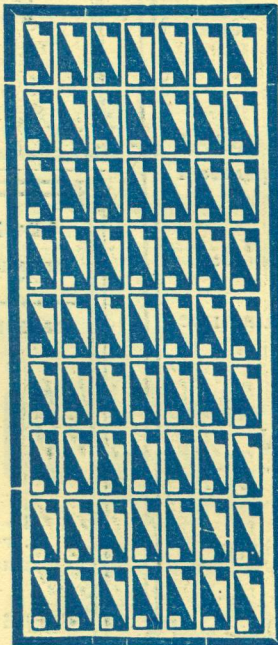
прихильників—читатів, Редакція „ВСЕСВІТА“ цього року ставить собі за завдання всяким чином поліпшувати журнал, для чого й потрібно мати тісний зв'язок з основним колом читачів журналу—з річними передплатниками.

В тій меті в 1928 р. буде широко розвинуто практику конкурсів і розподілено серед річних передплатників премії.

Річні передплатники журналу „ВСЕСВІТ“ на 1928 рік, що надішлють передплату власними поштовими переказами (але не через комісійну агентуру пошти) або безпосередньо здадуть її до Харківської чи окружної контори Видавництва „Вісти ВУЦВК“—і все це до 1 березня 1928 року—візьмуть участь у розподілі преміальних предметів на суму з розрахунку 400 крб. на 1 тис. річних передплатників.

ПРИЙМАЄТЬСЯ
ПЕРЕДПЛАТА
НА 1928 РІК
НА

УНІВЕРСАЛЬНИЙ
ІЛЮСТРОВАННИЙ
ТИЖНЕВИК

Список преміальних предметів для річних передплатників опубліковано буде в березні, після вияснення загальної суми і вибору предметів. Пропонуючи для того зі свого боку

модерний радіоапарат з гучномовцем, навушниками й лампами, фотоапарат з належним приладдям, велосипед і столлярний та слісарний струмент,

Контора прохає річних передплатників подати до 1-го березня 1928 р. свої зауваження відносно цих і інших бажаних преміальних предметів.

Росподіл для річних передплатників відбудеться жеребком 1 квітня 1928 р.

Піврічні передплатники, на тих самих умовах внесення передплати, візьмуть участь у другому розподілі, в другій половині року, коли поновлять передплату на друге півріччя.

Тим, що великого запасу „ВСЕСВІТА“ на 1928 р. друковано не буде, Контора просить річних і піврічних передплатників не гаятися з надсилкою передплати.

КОМПЛЕКТІВ „ВСЕСВІТА“ ЗА 1927 РІК НЕМА.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

на 1 рік—52 прим.—7-20 к., на 1/2 р.—3-60 к., на 3 міс.—1-80 к., на 1 міс.—4-5 номерів 60 коп. Ціна окремого номера—15 коп. Передплата приймається в Головній Конторі—Харків, вул. К. Лібкнехта № 11, в округах по всіх представництвах „Вістей“ та в кожному кіоску залізничі.